

Strandvandring vid Gannarreviken lördagen den 6 september 2025

Efter att ha samlats vid Fröjel kyrka kunde vi ta bilarna närmare besöksmålet och parkera på en ladugårdsbacke med fin utsikt över Lilla Karlsö. Detta tack vare medlemmar i föreningen. Vi vandrade sedan den smala åkervägen, kantad av skogskornell *Cornus sanguinea*, ner mot stranden söder om Gannarreviken. Just den här delen brukar jag kalla för Nymans strand. Stranden ingår i ett Natura 2000-område, och den betade strandängen hyser både ett rikt fågelliv och en intressant och rik flora. De betande djuren hade verkligen gjort sitt jobb, så det gällde att spana efter de blommande växter som hade lyckats undvika mularna.

Men innan vi nådde stranden stannade vi till på en trädesåker tillhörande exkursionsledaren. Den innehåller många sällsynta arter, samtliga ursprungliga åkerogräs eller självspridda från den närliggande tomten. Bland kvarstående havre blommade ännu trädgårdsveronika *Veronica persica*, riddarsporre *Consolida regalis* och baldersbrå *Tripleurospermum inodorum*. Rödmire *Lysimachia arvensis* var inte lika iögonfallande, men små orangea blommor fanns här och var. Längs åkerkanten fanns spjutsporre *Kickxia elatine* nästan heltäckande, en rödlistad, starkt hotad, ettårig lejongapsväxt som har funnits i den här åkern under minst 50 år och har sitt fäste i Fröjel, Klinte och Sanda socknar. Högt över all annan växtlighet syntes kardvädd *Dipsacus fullonum*, nu överblommad, och nästan lika högvuxen var ulltistel *Onopordum acanthium*. Den senare har funnits i just det här åkerhörnet i många år. Hjärtstilla *Leonurus cardiaca* har spritt sig ut i åkern under senare år, och några enstaka plantor blommade faktiskt ännu. En kransborre *Marrubium vulgare* hade också hoppat ut i trädan från sin plats i en pallkrage några meter bort. Detsamma gällde för kattmynta *Nepeta cataria*, en gång insådd på tomten med frön från Fårö. Den trivs nu utmärkt i den steniga åkern. Blå sommarbinka *Erigeron annuus* ssp. *lilacinus* blommade fint, även den på utflykt från en pallkrage.

Längs vägen ner till stranden syntes minnen från en tidigare sparrisodling i form av sparrisplantor *Asparagus officinalis* med lysande röda bär. Vi noterade också blommande gulsporre *Linaria vulgaris*.

På strandsidan av grinden höll ett gäng nötkreatur till. Som tur var kunde vi samsas. De stod lugnt idisslande i strandkanten, medan vi kunde titta på glasört *Salicornia europaea*, saltört *Suaeda maritima* och spjutmålla *Atriplex prostrata* i ett översvämmat område. Nejlkväxten saltnarv *Spergularia marina* var nästan heltäckande, men tyckte att det var för molnigt för att visa sina blommor. Vi vände sedan näsorna mot norr och letade efter allt som visade sig. Smultronklöver *Trifolium fragiferum* hittades i alla stadier. Rödklöver *T. pratense* blommade, liksom höstfibbla *Scorzoneroïdes autumnalis* och rödklint *Centaurea jacea*. Enstaka små, vita blommor lyste nere i grässvålen, det var knutnarv *Sagina nodosa*. Tyvärr hade den enda kvarvarande gatrödtoppan *Odontites vulgaris*, som blommade ett par dagar innan, blivit avbetad.

I ett bälte längs stranden växte havssäv *Bolboschoenus maritimus*, delvis avbetad. I en fuktig stig syntes ett par små plantor av sumpnoppa *Gnaphalium uliginosum*, som vi inte

ser så ofta på Gotland. Vi passerade nu de delar av stranden som under våren och försommaren hyser mängder av orkidéer.

Vi fikade runt en strandbod, medan fem ägretthägrar flög förbi på nära håll. En brun kärrhök skrämde upp tusentals ljungpipare och tofsvipor från Gannarveskär. Havsörnen satt lugnt på ett stenrev en bra bit ut, medan gluttsnäppor, kärrsnäppor och en myrspov letade mat på en sandbank.

Inne i havssäven, som här på andra sidan stängslet inte var betad och mer högvuxen, lyste något blått – strandaster *Tripolium pannonicum*. Havssäpling *Triglochin maritima* och gulkämpar *Plantago maritima* blommade, liksom strandtrift *Armeria maritima* ssp. *maritima* bland baltisk strandmalört *Artemisia maritima* ssp. *humifusa*. Vi lyckades leta upp strandnål *Bupleurum tenuissimum* i det här flacka området också. Den gömde sig, som så ofta, runt större stenar. Förutom rosa trift såg vi även rosa kustarun *Centaurium littorale* var. *littorale*. Här på stranden finns även flockarun *C. erythraea* var. *erythraea* och dvärgarun *C. pulchellum*, men de visade sig inte nu. En backklöver *Trifolium montanum* passade också på att blomma, liksom käringtand *Lotus corniculatus*, gåsört *Argentina anserina* och revfingerört *Potentilla reptans*.

Ett trevligt nyfynd för området blev saltmålla *Halimione pedunculata*. Ett 30-tal hittades överraskande i en fuktsvacka. De finns på Gannarveskär och har antagligen spritt sig därifrån. Innan vi vände tillbaka tittade vi till ett stort bestånd med vippstarr *Carex paniculata*, en sällsynthet på ön. Här blommade ännu ängsvädd *Succisa pratensis* och vattenmynta *Mentha aquatica*.

I en talldunge passerade vi vildkaprifol *Lonicera periclymenum* med sina lysande röda bär. Sedan var vi ganska nöjda och tog den närmaste vägen tillbaka till bilarna. Ledde vandringen gjorde

Gun Ingmansson